

अरविंद तरडे :- वादी

वि.

शंकर तरडे :- प्र.वादी

आदेश निशाणी क्र ३७ करीता

प्रस्तुतचा अर्ज प्रतिवादी यांनी दिवाणी प्रक्रिया संहिता आदेश ७ नियम ११ प्रमाणे दावा फेटाळण्याबाबत दाखल केलेला आहे.

प्रतिवादी यांचे थोडक्यात कथन खालीलप्रमाणे-

०२. वादीने प्रस्तुतचा दावा जाहीर ठराव आणि अतिक्रमीत बांधकामाबाबत मनाई हुकुमाच्या मागण्यासाठी दाखल केलेला आहे. परंतु, वादीने दाव्यात वाद मिळकतीबाबत पुर्णपणे चुकीचे वर्णन केलेले आहे. वादी यांनी दावा मिळकतीत म्हणजे ग्रामपंचायत मिळकत क्र. ६२६ यामध्ये पुर्वेस व दक्षिणेस त्याची खुली जागा होती व त्यामध्ये अनाधिकाराने प्रतिवादीने तथाकथीत अतिक्रमण करून बांधकाम केल्याचे कथन कोणताही पुरावा नसताना खोटे व बनावट नमूद केलेला आहे. सदर वादीने दावा मिळकतीचे वर्णन व चतुःसिमा देखील पुर्णपणे चुकीचे दिलेल्या आहेत. तसेच वादीने दाव्यासोबत दाखल केलेल्या कागदपत्रांचे अवलोकन करता इतर वादींना आवश्यक पक्षकार म्हणून सामील केले नाही. त्यामुळे सदर दाव्यास नॉन जॉईंडर ऑफ नेसेसरी पार्टीज या तत्वाची बाधा येत आहे. तसेच, वादीने दावा कलम १अ व १ब, १क मध्ये पुर्वेस व दक्षिणेस चतुःसिमाबाबत केलेला उल्लेख हा पुर्णपणे चुकीचा व काल्पनिक केलेला आहे. वादीने वाद मिळकतीबाबत कोणतीही मोजणी न करता

अनाधिकाराने खोट्या व बनावट अशा दाव्याचह रचना केली आहे. वादींच्या उल्लेखाप्रमाणे दावा कलम १क मध्ये पुर्व पश्चिम ३० फुट लांब व उत्तर दक्षिण २ फुट रुंदीची भिंत कधीही अस्तित्वात नव्हती. असे असताना वादीने लबाडीने सदरची भिंत उतरवल्याबाबत खोटा उल्लेख केला आहे. सदर वादमिळकतींचे सिटी सर्व्हे झालेले असताना सदरची वस्तुस्थिती लपवून पूर्णपणे लबाडीने सदर दाव्याची रचना खोटी बेकायदेशीररित्या केलेली आहे. प्रतिवादींनी वादींच्या उल्लेखाप्रमाणे कधीही कोणत्याही प्रकारचे अतिक्रमण केलेले नव्हते व अगर नाही.

०३. प्रतिवादी यांचे प्रस्तुत अर्जात पुढे असे कथन आहे की, वादीने तथाकथीत अतिक्रमणाबाबत नकाशा दाखल करणे न्यायाच्या दृष्टीने आवश्यक होते. परंतु, वादीने तसा कोणताही अधिकृत नकाशा दखल केलेला नाही अगर त्याचे वर्णन दावा कलमामध्ये नाही. त्यामुळे सदरचा दावा हा प्रचलित कायद्यातील तरतुदी पाहता रद्द होणेस पात्र आहे. तसेच वादीने तुर्तातुर्त ताकीद अर्जातील कलम १अ ते १क मधील दावा मिळकतीच्या व तथाकथीत अतिक्रमीत वादग्रस्त क्षेत्राच्या देखील चतुःसिमा दिलेल्या नाहीत. त्यामुळे दावा मिळकत ओळखणे अवघड व अडचणीचे आहे. तसेच वादींनी प्रतिवादीच्या मिळकतीचे देखील चतुःसिमापूर्वक वर्णन केलेले आहे. त्यामुळे दाव्यास दिवाणी प्रक्रिया संहिता आदेश ०७ नियम ३ या तत्वाची बाधा येते. त्यामुळे वादीचा दावा व ताकीद अर्ज रद्द होणेस पात्र आहे. वादींनी अतिक्रमणाबाबत कोणतेही मोजमापे अगर त्याबाबत कोणताही मोजणी नकाशा दाखल केलेला नाही. प्रचलित कायद्यातील तरतुदीनुसार अतिक्रमीत क्षेत्राबाबत व चतुःसिमाबाबत उल्लेख करणे अतिशय आवश्यक आहे. तसा उल्लेख वादींनी कोठेही केलेला नाही. त्यामुळे

वादमिळकतीचे व प्रतिवादींच्या मिळकतीचे Proper Identification होत नाही. त्यामुळे वाद मिळकत नेमकी कोठे व कोणत्या क्षेत्रात आहे याचा स्पष्ट बोध होत नाही. प्रस्तुत वादीने सदरचा दावा दाखल करतेवेळी दिवाणी प्रक्रिया संहिता १९०८ मधील सन १९९९ व २००० सालामध्ये करण्यात आलेल्या दुरुस्तीबाबत कोणतेही शर्तीचे पालन केलेले नाही. सबब, प्रतिवादी यांनी वादीचा दावा फेटाळण्याची विनंती केली.

०४. वादी यांनी प्रस्तुत अर्जास नि.क्र. ४२ कडे म्हणणे देवुन अर्जास विरोध दर्शविला आहे. वादी यांचे असे कथन आहे की, प्रस्तुत अर्जातील कलम १ व वादी यांनी दाव्यात नमुद केलेल्या मजकुरा व्यतिरिक्त इतर मजकुर हा वस्तुस्थितीशी विसंगत आहे. कारण वादी यांनी प्रस्तुत दावा हा जाहीर ठराव व निरंतर ताकीदीसाठी दाखल केलेला आहे. वादी यांनी दावा मिळकतीचे वर्णन व चतुःसिमा दाव्यात नमुद केलेल्या आहेत. त्या योग्य व कायदेशिर आहेत. ते वादीने दाव्यासोबत दाखल केलेल्या कागदपत्रावरून शाबीत होत आहे.

०५. तसेच वादी यांचे पुढे असे कथन आहे की, वादी यांनी प्रस्तुतचा दावा हा जाहीर ठराव व निरंतर ताकीदी-साठी केलेला आहे. सदर प्रतिवादी हे अतिक्रमण करून बांधकाम करू नये यासाठी सदर प्रतिवादीविरुद्ध दाखल केलेला आहे. त्यामुळे दाव्यास आवश्यक पक्षकार सामील केले नाही, हे तत्व दाव्यास लागू होत नाही. तसेच, प्रतिवादी यांनी सदरचा ७/११ चा अर्ज हा दिलेल्या असल्याने सदर स्टेजला दाव्याचे Pleading पाहणे हे कायद्याने गरजेचे आहे. अशा कायदेशिर परिस्थितीत प्रतिवादी यांनी सदर कलमात नमुद केलेप्रमाणे कैफियत विचारात घेता येणार नाही.

०६. तसेच वादी यांचे पुढे असे कथन आहे की, प्रस्तुत दाव्याच्या कामी प्रतिवादींवर

निशाणी क्र. ०५ व निशाणी क्र. ०१ ची समन्सची बजावणी झालेली आहे. वादीचा ताकीद अर्ज, जैसे थे परिस्थितीचा अर्ज हा प्रलंबित आहे. सदरचे अर्जाचे काम लांबविण्यासाठी प्रतिवादी यांनी प्रस्तुत अर्ज दिलेला आहे. तसेच वादी यांनी दि. १३/१/१९९४ चे खरेदीपत्राप्रमाणे दावा मिळकतीची समक्ष पाहणी करून, मोजमापे घेवून ता. २९.०१.२०२६ रोजीचा मोजणी नकाशा तयार केला असून तो नकाशा, सर्व्हेअर के. आर. माने यांचे प्रतिज्ञापत्र, दावा मिळकतीचे फोटो, व वेळोवेळी दावा मिळकतीत करत असलेले बांधकामाबाबतचे वस्तुस्थिती अन्य फोटोही दाखल केलेले आहेत. त्यामुळे, वादीचे दाव्यात नमूद pleading व वादीने दाखल केलेला कागदोपत्री पुरावा हा विचारात होणे गरजेचे आहे. तसेच, प्रतिवादी यांनी सदरचा अर्ज ७/११ चे कोणत्या उपकलमाप्रमाणे केला आहे, याचा बोध होत नाही. तसेच याकामी दावा मिळकतीचा सिटी सर्व्हेचा अंमल झालेला नसल्याने सनदा व चौकशी उतारे प्राप्त झालेले नाहीत. तरी न्यायाचे दृष्टीने वर नमूद केलेली कायदेशिर वस्तुस्थिती, कागदोपत्री पुरावा, कायदेशिर तरतुद विचारात घेवून प्रतिवादीचा सदरचा अर्ज हा खर्चासह नामंजूर करणेची विनंती केली.

०७. दोन्ही पक्षकारांच्या विद्वान विधीज्ञ यांचा युक्तीवाद ऐकला. अभिलेखावरील कागदपत्रांचे बारकाईने अवलोकन केले.

०८. दिवाणी प्रक्रिया संहिता आदेश ७ नियम ११ चे अवलोकन केले असता खालील तरतुदींचा भंग झाल्यास वादीचा दावा फेटाळणेस पात्र ठरतो. त्यामध्ये

१. जर वादपत्र दाव्याचे कारण सांगत नसेल,
२. केलेली मागणी ही कमी शुल्काआधारे असेल

३. वादीला संधी देवून सुध्दा वादीने योग्य ते न्यायालयीन शुल्क भरलेले नसेल,
४. केलेली मागणीबाबतचे शुल्क हे योग्य आकारले असले. परंतु, वादपत्रात कमी मुद्रांक शुल्कावर लिहलेले असेल
५. वादी हा न्यायालयाने दिलेल्या वेळेत योग्य ती शुल्क भरू शकला नाही,
६. वादपत्राला कायद्याच्या तरतुदीची बाधा येत असेल,
७. वादपत्र हे दोन प्रतीमध्ये दाखल केलेले नसेल अथवा वादीने दिवाणी प्रक्रिया संहिता आदेश ७ नियम ९ चे उल्लंघन केले असेल

०९. प्रतिवादीच्या प्रस्तुतच्या अर्जावरून असे लक्षात येते की, प्रतिवादी यांनी खालील मुद्द्यांवर वादी यांचा दावा फेटाळण्याची विनंती केली आहे. सदरचे मुद्दे खालीलप्रमाणे

१. दावा मिळकतीचे चुकीचे वर्णन व चतुःसिमा चुकीच्या आहेत.
२. दाव्यास 'नॉन जाईडर ऑफ पार्टीज' या तत्वाची बाधा येते.
३. दाव्याची रचना खोटी व बेकायदेशीररित्या केली आहे.
४. तथाकथीत अतिक्रमणाबाबत वादीने नकाशा दाखल केलेला नाही.
५. तथाकथीत अतिक्रमित वादग्रस्त क्षेत्राच्या चतुःसिमा दिलेल्या नाहीत.

१०. वरील मुद्द्यांच्या अनुषंगाने विचार केला असता असे लक्षात येते की, प्रस्तुतचा दावा वादीने निरंतर ताकीदीसाठी व दावा मिळकत १अ ते १क या मिळकती वादी यांच्या मालकी वहिवाटीच्या आहेत, असा जाहीर ठराव होवून मिळणेसाठी दाखल केला आहे. दावा मिळकत १अ ते १क या वादी यांच्या मालकी कब्जाच्या वडीलोपार्जित असल्याचे अभिलेखावरील वादी व प्रतिवादी यांच्या कथनांवरून व कागदोपत्री पुराव्यावरून प्रथमदर्शनी दिसून येते. वादी हा मालकीच्या वडीलोपार्जित मिळकतीच्या म्हणजे दावा मिळकत १अ च्या

अनुषंगाने जाहीर ठराव व निरंतर ताकीद मागत आहे. वादी यांनी अभिलेखावर दाखल केलेल्या दावा मिळकत १अ (ग्रामपंचायत मिळकत क्र. ६२६) च्या उता-यांचे अवलोकन केले असता दावा मिळकत १अ ही वादी यांच्या मालकीची असल्याचे दिसून येते. वादी यांनी त्यांच्या वैयक्तिक मालकीच्या दावा मिळकत १अ च्या अनुषंगाने मागण्या केलेल्या असल्याने दाव्यास इतर पक्षकार सामील केले नाही या तत्वाची बाधा येत नसल्याचे दिसून येते.

११. तसेच, दावा मिळकतींचा उल्लेख दावा कलम १अ ते १फ असा केलेला आहे. सदर दावा कलम १अ ते १फ चे बारकाईने अवलोकन केले असता वादी यांनी दावा कलम १अ ते १फ मध्ये नमुद केलेल्या मिळकतींच्या चतुःसिमांचे वर्णन केलेचे दिसून येते. तसेच, दावा मिळकतींचे क्रमांक लिहलेले आहेत. त्यामुळे, प्रतिवादी यांनी अर्जामध्ये वादी यांनी दाव्यात दावा मिळकतीचे वर्णन चुकीचे व चतुःसिमा देखील पूर्णपणे चुकीच्या नमुद केल्या आहेत, यात तथ्य असल्याचे दिसून येत नाही.

१२. प्रतिवादी यांचे असे कथन आहे की, दावा कलम १क मध्ये पूर्व पश्चिम ३० फुट लांब व उत्तर दक्षीण २ फुट रुंदीची भिंत कधीही अस्तीत्वात नव्हती. परंतु, वादीने लबाडीने सदरची भिंत उतरवल्याबाबतचा खोटा उल्लेख केला आहे. वादी यांनी दाव्याची रचना खोट्या व बेकायदेशीररित्या केली आहे. वादी यांची कथने खोटी आहेत किंवा खरी आहेत, हे अभिलेखावर तोंडी पुरावा आल्यानंतर निश्चित होणार आहेत. त्यामुळे, या टप्प्यावर प्रस्तुतचा अर्ज निकाली काढताना प्रतिवादी यांचर वरील कथन विचारात घेता येणार नाही.

१३. प्रतिवादींच्या कथनाप्रमाणे वादी यांनी दाव्यासोबत तथाकथित अतिक्रमणाबाबत नकाशा दाखल करणे गरजे होते. प्रतिवादी यांनी तसा नकाशा न दाखल केल्याने दिवाणी

प्रक्रिया संहिता आदेश ७ नियम ०३ च्या तरतुदींचा भंग होतो व त्याप्रमाणे आदेश ७ नियम ११ प्रमाणे दावा फेटाळण्यास पात्र ठरतो. परंतु, वादी यांनी दाखल केलेल्या दाव्याचे अवलोकन केले असता वादी यांनी दावा मिळकतीचा कच्चा नकाशा हा दाव्याचा परिशिष्ट 'अ' वर दाखल केल्याचे दिसून येते. सदर कच्च्या नकाशामध्ये दावा मिळकतीत कोणत्या ठिकाणी बांधकाम होत आहे, हे वादीने दाखवले आहे. त्यामुळे, दावा मिळकत ओळखणे अवघड व अडचणीचे आहे, या प्रतिवादींच्या कथनात प्रथमदर्शनी तथ्य असल्याचे दिसून येत नाही.

१४. तसेच, प्रतिवादींच्या कथनाप्रमाणे वादी यांनी दाव्यासोबत तथाकथीत अतिक्रमणाच्या चतुःसिमा दिलेल्या नाहीत. परंतु, वादी यांनी दाव्यात दावा मिळकत १ब व १क मध्ये प्रतिवादींनी केलेले तथाकथीत अतिक्रमीत बांधकाम हे नकाशा परिशिष्ट 'अ' मध्ये P-Q-R-S-T-X-P व S-T-X-I-J-S या अक्षरांनी दाखवलेले आहे. यावरून दावा मिळकत १ब व १क मध्ये वाद नेमक्या कोणत्या ठिकाणी आहे, हे नकाशा परिशिष्ट 'अ' मधून प्रथमदर्शनी दिसून येणेस होते. त्यामुळे, वादी यांनी दाव्यामध्ये दावा मिळकतीचे वर्णन स्पष्टपणे आणि ओळखता येईल अशा प्रकारे (उदा. सीमा, सर्व्हे नंबर, क्षेत्रफळ) दिल्याचे प्रथमदर्शनी दिसून येते. त्यामुळे, वादी यांनी दिवाणी प्रक्रिया संहिता आदेश ७ नियम ३ चे भंग केला आहे, असे दिसून येत नाही.

१५. उपरोक्त चर्चेअंती, वादी यांनी दिवाणी प्रक्रिया संहिता आदेश ७ नियम ११ मधील वरील तरतुदींचा भंग केला आहे, ही बाब प्रतिवादी अभिलेखावर आणु शकला नाही. प्रतिवादी यांनी वादीचा दावा फेटाळण्याची दिलेली कारणे संयुक्तिक नसल्याचे दिसून येते. सबब, उपरोक्त विवेचनावरून प्रतिवादीचा अर्ज निशाणी क्र. ३७ नामंजूर करणे

न्यायोचित ठरते. करीता, मी खालील प्रमाणे आदेश पारीत करीत आहे.

आदेश

१. प्रतिवादीचा प्रस्तुतचा अर्ज (नि. ३७) नामंजुर करण्यात येत आहे.
२. खर्चाबाबत कोणतेही आदेश नाहीत.

दिनांक — २४.०३.२०२६

ठिकाण — मेढा

(डॉ. विक्रम अं. आव्हाड)

दिवाणी न्यायाधीश क.स्तर, मेढा